

Prawo rodzinne – NOTATKA PROCEDURA ROZWODU (Maj 2019)

Prawo francuskie rozróżnia cztery rodzaje rozwodów:

- Rozwód za OBOPÓLNĄ ZGODĄ (najczęściej stosowana procedura), w przypadku, którego od dnia 1 stycznia 2017 r. istnieje możliwość uzyskania rozwodu bez udziału sędziego poprzez złożenie odpowiedniej ugody rozwodowej u notariusza. Założeniem owej procedury jest fakt, iż małżonkowie są zgodni co do samego rozwodu oraz co do skutków, jakie wywołuje rozwód.

Jeżeli małżonkowie nie są zgodni, istnieje konieczność przeprowadzenia postępowania rozwodowego, czyli tzw. rozwodu spornego. Wyróżnia się tutaj:

- Rozwód ZAAKCEPTOWANY;
- Rozwód na SKUTEK USTANIA WSPÓLNOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ;
- Rozwód z ORZECZENIEM WINY.

1) Rozwód polubowny: rozwód za obopólną zgodą

We Francji więcej niż jeden rozwód na dwa jest rozwodem za obopólną zgodą. Jego zaletą jest szybka procedura, mniejsze koszty, a także poszanowanie spokoju rodzinnego.

Od 1 stycznia 2017 r. istnieje możliwość przeprowadzenia rozwodu za obopólną zgodą bez udziału sędziego. Jednak w takim przypadku każde z małżonków musi mieć własnego adwokata.

Artykuł 229 kodeksu cywilnego stanowi:

„Małżonkowie mogą wyrazić zgodę na rozwód, spisując odpowiedni akt, na którym podpisy złożą również adwokaci i który zostanie przedłożony notariuszowi celem jego rejestracji”.

W artykule 229-4 nowego kodeksu cywilnego przewidziano termin 15 dni na zastanowienie się:

„Adwokat przekazuje małżonkowi, któremu udziela porad, listem poleconym za potwierdzeniem odbioru projekt porozumienia, który pod rygorem nieważności może być podpisany przed upływem terminu piętnastu dni od dnia otrzymania dokumentu”.

Od 25 marca 2019 r. artykuł 1175-1 kodeksu cywilnego umożliwia małżonkom oraz adwokatom złożenie podpisu elektronicznego (a zatem na odległość) na ugody rozwodowej w przypadku rozwodu za obopólną zgodą.

Istnieją, jednakże pewne wyjątki w procedurze rozwodowej prowadzonej bez udziału sędziego w szczególności w przypadku, gdy małoletnie dziecko chce zostać przesłuchane przez sędziego lub gdy małżonek znajduje się pod opieką lub kuratela.

Rozwód za obopólną zgodą przeprowadzany w sądzie (z udziałem sędziego rodzinnego) jest oczywiście również możliwy.

2) Rozwody sporne

Procedura rozwodu spornego jest wszczynana na podstawie wniosku złożonego przez jednego z małżonków. Nie jest konieczna tu zgoda drugiego małżonka.

- ROZWÓD ZAAKCEPTOWANY

Małżonkowie zgadzają się co do zasady samego rozwodu, ale nie są zgodni co do jego skutków → Oboje małżonkowie chcą się rozwieść, ale nie udaje im się osiągnąć porozumienia w kwestii konsekwencji samego rozwodu.

Małżonkowie będą musieli przejść przez procedurę rozstrzygania sporów, ponieważ bez ich obopólnej zgody nie może dojść do sporządzenia umowy rozwodowej.

Akceptacja rozwodu może nastąpić w dowolnym momencie procedury rozwodowej. Małżonek może wyrazić zgodę co do zasady rozwodu w chwili rozprawy pojednawczej, po wydaniu postanowienia o braku porozumienia lub też w trakcie samego postępowania. Ujmując ogólnie, małżonkowie podpisują oświadczenie o akceptacji na rozprawie pojednawczej.

Po zaakceptowaniu przez małżonków zasady rozwodu, nie jest już możliwe odrzucenie owej zasady przez małżonków.

Sędzia jest zobowiązany zweryfikować poprawność zgody udzielonej przez małżonków. Następnie wyda orzeczenie rozwodowe i tym samym czasie ureguluje wszelkie skutki rozwodu

- ROZWÓD W ZWIĄZKU Z TRWAŁYM ROZKŁADEM POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

Rozwód w związku z trwałym rozkładem pożycia małżeńskiego może być orzeczony w dwóch przypadkach:

- Faktyczna separacja trwająca przez okres dwóch lat

Rozwód w związku z trwałym rozkładem pożycia małżeńskiego może być orzeczony, jeżeli w dniu złożenia pozwu o rozwód małżonkowie są od dwóch lat w separacji (data pozwu to data stanowiąca odniesienie dla oceny tego kryterium).

- Dwa „krzyżujące się” pozwy rozwodowe

W przypadku, gdy każdy z małżonków składa pozew o rozwód, sędzia może orzec rozwód w wyniku trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego bez sprawdzenia czy warunek dwuletniej separacji został spełniony. Sytuacja taka ma miejsce na przykład,

gdy jeden z małżonków występuje o rozwód z orzeczeniem winy drugiego małżonka, a drugi z kolei występuje z wzajemnym powództwem rozwodowym.

- ROZWÓD Z ORZECZENIEM WINY

Małżonek, który wszczyna postępowanie rozwodowe z orzeczeniem winy drugiego małżonka, powinien przedstawić dowody, iż jego małżonek naruszył zobowiązania małżeńskie w sposób poważny lub w sposób powtarzający się. Przepisywana wina powinna uniemożliwiać prowadzenie wspólnego życia. Chodzi tutaj na przykład o naruszenie obowiązku wierności, szacunku, wsparcia.

Małżonek, przeciwko któremu wszczęte jest postępowanie rozwodowe z orzeczeniem winy, ma dwie możliwości obrony: obrona merytoryczna lub też obrona w formie powództwa wzajemnego.

Małżonek może przygotować obronę merytoryczną → Wówczas będzie starał się wykazać, iż nie naruszył zobowiązań małżeńskich lub jeżeli się tego dopuścił, będzie musiał udowodnić, iż owo naruszenie nie stanowi, iż utrzymanie wspólnego pożycia staje się niemożliwe.

Małżonek może również wnieść powództwo wzajemne i wskazać winę drugiego małżonka → Sędzia może wówczas orzec rozwód z winy obojga małżonków, jeżeli uzna, że oba powództwa są dopuszczalne. Jeżeli jedno z powództw jest dopuszczone, rozwód zostanie orzeczony wyłącznie z winy jednego z małżonków. Natomiast jeżeli żadne z powództw nie zostanie dopuszczone małżeństwo nie zostanie rozwiązane (w praktyce nie jest to częsty przypadek).

Ustawa nr **2019-222 z dnia 23 marca 2019 r. planowana na lata 2018-2022 oraz wprowadzająca reformę systemu sprawiedliwości** wprowadza szereg zmian w aktualnym prawie rozwodowym: (i) akceptacja rozwiązania małżeństwa przez oboje małżonków może odbyć się na podstawie podpisu złożonego przez adwokatów bez udziału notariusza, (ii) rozwód w związku z trwałym rozkładem pożycia małżeńskiego skraca dwuletni okres separacji do jednego roku, (iii) postępowania w przypadku rozwodów spornych ulega zmianie: etap poprzedzający rozprawę ugodową zostaje zniesiony, ponadto zmieniony zostaje wniosek rozwodowy. *Wszelkie ww. zmiany muszą wejść w życie najpóźniej w dniu 1 września 2020 r.*